

Socialisme og Socialisme ere saa forskjellige Ting, bruges til at betegne saa forskjellige Principer, at en Sag virkelig ikke er dømt derved, at man har betegnet den som Socialisme, men det kommer an paa, hvad for en Slags Socialisme, der er Tale om. Naar man derfor siger om denne Sag, at det er Statsocialisme, saa siger jeg rent ud: Ja, vel er det Statsocialisme, men hvad er den nuværende Fattigforf. orgelse, er det ikke ogsaa Statsocialisme, men Statsocialisme i dens sletteste Form, og er ikke det, der her er Tale om, at sætte en bedre Art af Statsocialisme i Stedet for en slettere Art af Statsocialisme. Paa denne Maade oppfatter jeg Forholdet, og det er væsentlig fra dette Synspunkt, at jeg Sympathiserer med Grundtanken i dette og i de Forslag, der ere fremkomne i lignende Retning, jeg har alt i selve Arbejderkommissionen havt Leilighed til at udtale min Sympathi for Grundtanken, og i Principet slutter jeg mig ogsaa til den. Det er saaledes hvortæn fra et nationaløkonomisk eller socialpolitisk Standpunkt, at jeg har Betæneligheder ved den foreliggende Sag; mine Betæneligheder skrive sig fra et andet Omraade, fra det rent finansielle. Det har jeg alt havt Leilighed til i Arbejderkommissionen at gjøre gjældende, og mit Standpunkt findes der angivet i en lille Anmærkning til Arbejderkommissionens Betæneling, hvor jeg netop udtalte, at jeg i og for sig kunde billige den foreslaaede Sag, men havde Betænelighed ved at gaa ind paa den, naar der ikke samtidig bliver anvist Statsmidler til at dække de eventuelt meget store Udgifter, som der vil kunne blive Tale om. Nu staar den foreliggende Sag forsaavidt anderledes, som der jo i selve Loven nu er Tale om et udtrykkelig bestemt Beløb paa 2 Millioner Kroner, men dette er i og for sig for mit Vedkommende aldeles ikke i stand til at hæve mine finansielle Betæneligheder, thi deri er jeg fuldstændig uenig med de Udtalelser, der fremkom i forrige Møde fra forskjellige ærede Talere, at man kunde befrygte, at man, naar disse 2 Millioner vare opbrugte, vilde lukke Butiken. Nei, jeg tror ikke, at det vilde gaa saa let med at lukke Butiken, og ærede Medlemmer vilde jo fra en anden Leilighed erindre, at det ikke gik saa let at lukke en anden Statsbutik, som man dengang ønskede at lukke. Naar en saadan Foranstaltning er i Gang, gaar det ikke saa let at skære Traaden over, man kan ikke flaa en Bom for; har man engang begyndt paa denne Sag, vil man være nødsaget til at fortsætte den. Alt, hvad der kan være Tale om, er, at man efter de ind-

vundne Erfaringer kan fastsætte nærmere Modaliteter, modificere paa forskjellig Maade og opstille hensigtsmæssigere Regler i den ene eller den anden Retning, og det er netop dette Hensyn, antager jeg, der har fremkaldt den Bestemmelse, at man i Dieblivet skal begrænse sig til 2 Millioner, for at man paa Grundlag af de indvundne Erfaringer kan faae Leilighed til at forbedre Planen, men skære Planen over, efter at den først er traadt ud i Livet, tror jeg sandelig ikke, der vil kunne være Tale om, og det er store Beløb, det vil dreie sig om, hvilket jo ogsaa er fremhævet af foregaaende Talere. Jeg kan i meget Væsentligt slutte mig til den foresatte Beregning, ogsaa jeg tror, at, dersom dette Forslag skulde blive anvendt i det Omfang, som man, naar man billiger Sagen, maa anse for ønskeligt, og det er jo det Maal, man maa have for Øie, selv om man desværre ikke kan vente, at det vil blive naaet, maa der ganske vist være Tale om en halv Snes Millioner om Aaret (Udfordelse). Ja, det vil der medgaa, naar man skulde se denne Anstalt benyttet i det Omfang, som man i og for sig maa anse for ønskeligt — noget Andet er, at det faktisk ikke vil ske. Men jeg tror, at man ved en Sag som denne bør fra Først af have for Øie, hvad den kan føre til, og hvad det Maal er, man sigter til. Derfor har jeg vedblivende store finansielle Betæneligheder ved denne Sag og staar vedblivende paa et lignende Standpunkt som det, jeg dengang gjorde gjældende, at man dog fra Først af maatte paavise en bestemt Udgang for Statskassen til at skaffe sig de fornødne Midler til at dække de Krav, der i saa Henseende kunde komme frem, og om der end ganske vist, det erkjender jeg, i Praxis neppe vil blive Tale om en halv Snes Millioner Kroner om Aaret, vil det let kunne komme til at optage adskillige Millioner. Det er ogsaa klart, at Diemedet med Foranstaltningen, og det er efter min Mening det Gode ved Sagen, jo netop skulde være at sætte en delvis selverhvervet Livrente istedetfor den offentlige Fattigforf. orgelse, og naar denne nu sluger et Beløb, der med en rund Sum kan anslaaes til 6 Millioner Kr. om Aaret, saa kan man sige sig selv, at, løses Opgaven, naaet Maalet, vil det ikke blive et ganske lille Antal Millioner om Aaret, der vil blive Tale om. Dette er den anden Betænelighed, jeg har ved denne Sag, at den forekommer mig for en Del at sigte paa dette at føre en Byrde, der hviler paa Kommunerne, over paa Statskassen. Og derfor er det efter min Mening en Hovedmangel ved det foreliggende Forslag — en Mangel,